



Valsts ieņēmumu
dienests

2023

Valsts ieņēmumu dienesta PUBLISKAIS PĀRSKATS



SATURA RĀDĪTĀJS

1.	PAMATINFORMĀCIJA	6
1.1.	VID juridiskais statuss un struktūra.....	6
1.2.	VID attīstības stratēģija 2023.–2026. gadam .	8
2.	VID DARBĪBAS REZULTĀTI	9
2.1.	Stratēģiskā prioritāte "Pakalpojumi"	9
2.2.	Stratēģiskā prioritāte "Atbilstība"	15
2.3.	Stratēģiskā prioritāte "Cilvēki"	18
2.4.	Stratēģiskā prioritāte "Organizācija"	22
2.5.	Stratēģiskā prioritāte "Ilgspēja"	25
3.	FINANŠU RESURSI	26
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	29
5.	NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	32

Ģenerāldirektores uzruna

Cienījamie Latvijas iedzīvotāji, uzņēmēji un ārvalstu sadarbības partneri!



2023. gads ir bijis notikumiem bagāts Valsts ieņēmumu dienestam (turpmāk – VID). Man personīgi ir īpašs gods un prieks uzrunāt jūs kā VID ģenerāldirektorei, jo tiku apstiprināta amatā 2024. gada februārī.

2023. gada 25. novembrī apritēja 30 gadi kopš VID dibināšanas. To atzīmējam ar starptautisku konferenci “VID 30. Transformācija un ilgtspēja”, kas bija veltīta šobrīd būtiskākajiem nodokļu un muitas administrācijas attīstības jautājumiem: izcilas klientu pieredzes veidošanai, drošības izaicinājumiem un iespējām, ko paver mūsdienīga un efektīva datu apstrāde un analīze. Gadadiena bija arī lielisks iemesls mums, VID darbiniekiem, paraudzīties uz to, kas paveikts līdz šim, un ieskatīties tuvākos un tālākos nākotnes uzdevumos un izaicinājumos. Varbūt tieši tāpēc

mūsu darbs kopā ar neatkarīgu starptautisku auditoriālo kompāniju “PricewaterhouseCoopers” un ciešā sadarbībā ar Latvijas sociālajiem un sadarbības partneriem pie jaunās VID stratēģijas 2023.–2026. gadam noritēja īpaši produktīvā un efektīvā gaisotnē. Rezultātā ir tapis skaidrs redzējums turpmākajiem četriem gadiem, kuros viena no prioritātēm ir mērķētāki pakalpojumu grozi atbilstoši nodokļu maksātāju uzvedībai un godprātīgas saistību izpildes gadījumā – jaunas priekšrocības.

Atgriežoties pie 2023. gadā paveiktā, vēlos sākt ar Latvijas un tieši Latvijas nodokļu un muitas administrācijas atbalstu Ukrainai, diemžēl, vēl nepabeigtajā cīņā pret Krievijas agresiju.

Jau kopš 2023. gada februāra, pateicoties Saeimas steidzamības kārtā pieņemtajiem likuma grozījumiem, daļu valstij piekritīgo transportlīdzekļu, kas konfiscēti autovadītājiem, kuri sēdušies pie stūres alkohola reibumā, bez atlīdzības nododam Ukrainas valdības īpašumā – vispārējam atbalstam Ukrainas sabiedrībai. Savukārt transportlīdzekļiem, kas reģistrēti Krievijas Federācijā, kopš 2023. gada septembra ir liegta iebraukšana Eiropas Savienībā (turpmāk – ES) caur Latvijas Republikas robežšķērsošanas vietām. Kā simbolisks, bet starptautiski nozīmīgs solis – 27. jūnijā, Tbilisi, Gruzijā Eiropas nodokļu administrāciju organizācijas (IOTA) biedri pēc Latvijas nodokļu administrācijas aicinājuma nobalsoja par Krievijas un Baltkrievijas izslēgšanu no IOTA.

Kopš Krievijas iebrukuma Ukrainā Eiropas Komisijas arvien plašāk noteikto sankciju uzraudzība ir Latvijas muitas dienesta prioritāte uz robežas ar abām agresorvalstīm – Krieviju un Baltkrieviju. Vienlaikus muitas amatpersonas joprojām turpina uzraudzīt un kontrolēt preču plūsmu no trešajām valstīm,

rūpējoties par valsts drošību, lai nepieļautu kontrabandas preču nonākšanu Latvijā un ES, kā arī rūpēties par muitas klientu ērtībām un pakalpojumu modernizēšanu. Lai nodrošinātu Latvijas muitas informācijas sistēmu atbilstību Savienības Muitas kodeksa prasībām, VID ir izstrādājis un 2023. gadā darbu ir uzsākušas automatizētā importa, eksporta un tranzīta sistēmas.

2023. gadā izdevās ieviest arī vairākus nozīmīgus administratīvo slogu mazinošus pasākumus mūsu uzņēmējiem.

Efektivizējot un vienkāršojot VID darbu ar nodokļu maksātājiem, līdz šim izmantotos četrus dažādus nodokļu pārbaūžu veidus ir aizstājis viens – nodokļu kontrole. Tāpat kā līdz šim, būtiskas un ļaunprātīgas nodokļu nenomaksas gadījumā VID varēs veikt arī nodokļu auditu, kas ir visaptveroša uzņēmēja pārbaude, taču skaidrs, ka vienkāršāks VID veikto pārbaūžu process uzņēmējiem un iedzīvotājiem atvieglos situācijas izpratni un komunikāciju ar iestādi.

Jaunās vienošanās iespējas, kas pieejamas uzņēmējiem un iedzīvotājiem, kuriem VID uzsācis nodokļu pārbaudi un konstatējis nenomaksātus nodokļu maksājumus, paredz līdz pat 85 % samazinātas nokavējuma naudas un samazinātu vai pilnībā atceltu soda naudu. Mēs ceram, ka šādas vienošanās būs arvien vairāk un konstruktīvi aizstās ilgstošus tiesiskos strīdus, veicinot ātru nenomaksāto nodokļu maksājumu nonākšanu valsts budžetā.

Lai sniegtu kvalitātes un drošības garantijas patērētājiem, paaugstinātu pakalpojumu kvalitāti un mazinātu ēnu ekonomikas riskus, kā arī palielinātu Latvijas ekonomikas starptautisko uzticamību, ciešā sadarbībā ar grāmatvežu nozari tika izstrādāta un ieviesta sistēma, kas paredz, ka no 2023. gada 1. jūlija grāmatvedības ārpakalpojuma sniegšana bez licences ir aizliegta, un tie ārpakalpojuma grāmatveži, kuri nav saņēmuši licenci, nedrīkst sniegt grāmatvedības pakalpojumus. Licencēšanas prasības attiecas gan uz uzņēmumiem, kas sniedz grāmatvedības ārpakalpojumu, gan uz fiziskajām personām, kas grāmatvedības ārpakalpojumu sniedz kā saimnieciskās darbības veicēji. Par to, vai grāmatvedim ir licence, ikviens šobrīd var pārliicināties VID tīmekļvietnē Publiskojamo datu bāzē sadaļā "Licencēto ārpakalpojuma grāmatvežu reģistrs".

2023. gada nogalē dienas gaismu ieraudzīja vēl viens ilgi VID un uzņēmēju organizāciju kopīgi lolots projekts – nodokļu maksātāju reitinga sistēma jeb ceļvedis godīgai uzņēmējdarbībai. Tas ir nākamais līmenis līdz šim zināmajai Padziļinātās sadarbības programmai jeb t. s. "baltajam sarakstam", ar ko tiek būtiski paplašināts to uzņēmumu loks, kam VID uzticas. Jaunais nodokļu maksātāju reitings nozīmē, ka no 2023. gada decembra ikviens uzņēmējs savā Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) profilā var iepazīties ar detalizētu savu nodokļu maksātāja reitingu, bet no 2024. gada marta tas, izteikts ar burtu, ir aplūkojams VID publiskojamo datu bāzē ikvienam interesentam. Tas ir nozīmīgs solis, lai stiprinātu izpratni par godīgu uzņēmējdarbību un motivētu un atbalstītu uzņēmējus, tā mazinot ēnu ekonomiku. Uzņēmumiem ar "A" reitingu VID nodrošina visu nepieciešamo atbalstu, kā arī plašu priekšrocību klāstu, savukārt kontroles pasākumus plāno tikai uzņēmumiem ar pārkāpumu riskiem.

2023. gada februārī norisinājās fināla izloze teju 3,5 gadus ilgušajai čeku loterijai, kurā kopumā piedalījās 241 189 dalībnieki, iesniedzot 41,8 miljonus čeku, kvīšu,

biļešu un tiešsaistes pirkumu rēķinu. Tas palīdzēja VID iegūt informāciju par uzņēmumu nedeklarētajiem ienākumiem, no kuriem nebija nomaksāti nodokļi, un tika panākts, ka pēc VID aicinājuma uzņēmumi precizēja 2749 pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas, uzrādot iepriekš neuzrādītos ieņēmumus. Kopumā čeku loterijā iegūtā informācija ļāva palielināt valsts budžeta ieņēmumus par 10,9 miljoniem eiro, par ko esam pateicīgi visiem loterijas dalībniekiem.

Atgriežoties pie 2023. gadā apstiprinātās VID stratēģijas turpmākajiem gadiem, man ir patīams prieks un gandarījums, ka tajā noteiktie virzieni ir saskaņā arī ar manu personīgo redzējumu par VID turpmāko attīstību, ar ko es startēju konkursā uz ģenerāldirektora amatu. Proti, galvenie VID transformācijas virzieni ir klientu serviss, pakalpojumu digitalizācija un mākslīgā intelekta izmantošana, kā arī organizācijas kultūra un darbības efektivitāte. Apsolu, ka turpmākajos gados mēs rūpīgi pārskatīsim saziņu ar klientiem, lai mūsu valoda kļūtu arvien saprotamāka un vienkāršāka, attīstīsim savas datu zinātniskās prakses, lai negatīvas tendence nodokļu un muitas saistību jomā spētu identificēt un novērst jau agrīnā stadijā, kā arī VID uzticētos uzdevumus, atsakoties no sev neraksturīgām funkcijām un arvien efektīvāk pievērsties tiešajiem pienākumiem – klientu apkalpošanai, nodokļu administrēšanai un rūpēm par Latvijas un visas ES ārējās robežas ekonomisko drošību un drošumu.

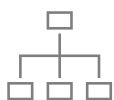
Esmu pārliecināta, ka nedaudz vairāk kā pirms 30 gadiem, kad sākām būvēt savu valsti no jauna, mūsu galvenā doma bija – lai tā būtu brīva, droša un labklājīga vieta uz pasaules, kur mums visiem dzīvot, strādāt un būt laimīgiem. Es ticu, ka mūsu sirdīs un prātos šis mērķis joprojām vieno mūs visus!

Ar cieņu
un cerībā uz turpmāku veiksmīgu sadarbību

VID ģenerāldirektore
Baiba Šmite-Roķe

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. VID juridiskais statuss un struktūra



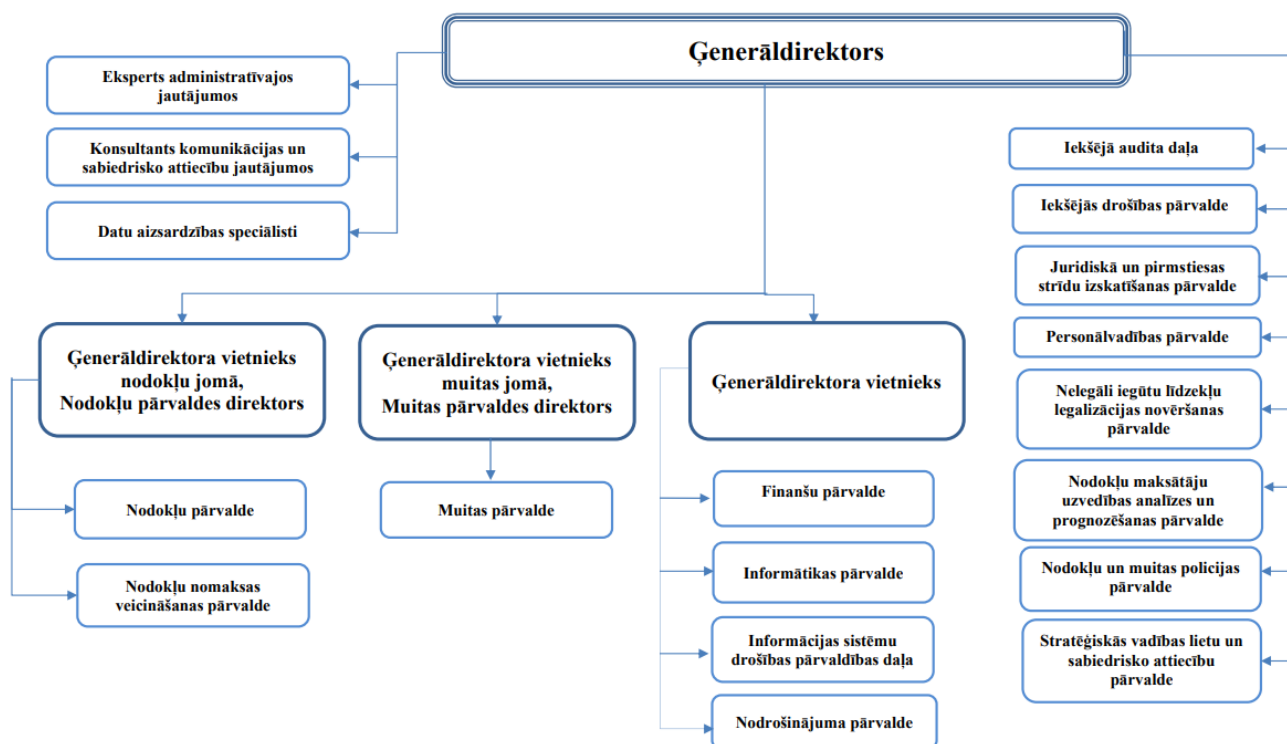
VID ir finanšu ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas nodrošina nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, kā arī iekasē nodokļus, nodevas un citus obligātos maksājumus ES budžetam, īsteno muitas politiku un kārtu muitas lietas.

VID galvenie uzdevumi ir noteikti likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu" un likumā "Par nodokļiem un nodevām".

Pamatfunkcijas			 Informācijas sistēmu un digitālo reģistru uzturēšana valsts ieņēmumu un muitas jomā
 Nodokļu administrācija	 Noziedzīgu nodarījumu valsts ieņēmumu un muitas jomā izmeklēšana		
 Muitas administrācija			
Neraksturīgās funkcijas			 Informācijas sistēmu un digitālo reģistru uzturēšana valsts ieņēmumu un muitas jomā
 Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana	 Valsts amatpersonu deklarāciju administrēšana un kontrole		
 Informācijas apmaiņa ar citām iestādēm un/vai iedzīvotājiem un publicēšana sabiedrības vajadzībām	 Sabiedriskā labuma organizāciju statusa administrēšana		
 Sankciju riska pārvaldība	 Ārpakalpojuma grāmatvežu licencēšana		
 Citas funkcijas (t. sk. konfiscēto noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas priekšmetu, kā arī transportlīdzekļu, dzīvnieku un citu konfiscējamo mantu un lietu glabāšana)			

1. attēls. **VID pamatfunkcijas un neraksturīgās funkcijas**

VID struktūra



2. attēls. VID struktūra 2023. gadā

VID strukturālās izmaiņas 2023. gadā:

1) Nelegāli iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas pārvaldē (turpmāk – NILLNP), likvidējot Metodikas atbalsta un riska analīzes daļu, izveidota Juridiskā daļa un Riska analīzes un licencēšanas daļa, lai nodrošinātu un stiprinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – NILLTPFN) uzraudzības kvalitāti un intensitāti;

2) sadalot VID ģenerāldirektora vietnieka, Informātikas pārvaldes direktora atbildību, ņemot vērā VID stratēģiskās prioritātes un esošo situāciju informācijas tehnoloģiju (turpmāk – IT) jomā, izveidoti divi atsevišķi amati: Informātikas pārvaldes direktors un VID ģenerāldirektora vietnieks, kam pakļauta Finanšu pārvalde, Informātikas pārvalde, Informācijas sistēmu drošības pārvaldības daļa un Nodrošinājuma pārvalde;

3) Nodokļu pārvaldē izveidojot Starptautiskās informācijas apmaiņas daļas Finanšu iestāžu uzraudzības nodaļu, centralizēta VID funkcija, kas saistīta ar

automātisko informācijas apmaiņu par finanšu kontiem (turpmāk – CRS), tostarp nodrošinot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas izstrādātā Globālā ziņošanas standarta par CRS regulējuma efektīvu darbību Latvijas Republikā, izpildot Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas ikgadējās rekomendācijas un piezīmes un veicinot pārrobežu nodokļu pārredzamību attiecībā uz finanšu kontiem, kas tiek turēti ārvalstīs;

4) no Nodokļu pārvaldes uz Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvaldi pārceltas struktūrvienības un funkcijas saistībā ar deklarāciju datu ticamības novērtēšanu un saimniecisko darbību ierobežošanu, t. sk. iekļaušanu riska personu sarakstā, izslēgšanu no VID pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) maksātāju reģistra pēc VID iniciatīvas, tādējādi efektīvizējot nodokļu nomaksas veicināšanas pasākumus, panākot būtisku progresu nodokļu iekasēšanā, mazinot procesu sadrumstalotību un īstenojot nepieciešamos nodokļu administrēšanas un ēnu ekonomiku ierobežojošos pasākumus;

5) Nodokļu un muitas policijas pārvaldē (turpmāk – NMPP) izveidots jauns pārvaldes direktora vietnieka amats, kam pakļauta Sadarbības daļa un Analītiskā daļa, lai būtiski mazinātu iespējamās organizatoriskās un korupcijas un interešu konflikta riskus un stiprinātu analītisko kapacitāti, īstenojot NMPP noteiktās prioritātes;

6) Muitas pārvaldē, likvidējot Muitas tarifu un maksājumu piemērošanas daļu, izveidota Tarifu daļa un Pēcsmuķošanas daļa, lai palielinātu nodokļu maksātāju apmierinātību ar pieejamo pakalpojumu

kvalitāti muitas tarifu jomā, t. sk., lai analizētu un savlaicīgi informētu nodokļu maksātājus par būtiskiem jaunumiem, ES normatīvajiem aktiem, to izmaiņām un ieteikumiem, izstrādājot metodiskos materiālus un praktiskus padomus;

7) Muitas pārvaldē izveidota Starptautiskās tirdzniecības uzraudzības daļa, lai no 2023. gada 1. oktobra varētu nodrošināt jaunas funkcijas īstenošanu Latvijā saistībā ar oglekļa ieviešanas mehānisma piemērošanu, uzraudzību un kontroli.

1.2. VID attīstības stratēģija 2023.–2026. gadam



VID 2023. gada 18. maijā apstiprināja VID attīstības stratēģiju 2023.–2026. gadam, izvirzot iestādes prioritātes, mērķus un uzdevumus turpmākajiem četriem gadiem. VID šis bija neierasts stratēģijas izstrādes process, jo konkursa procedūrā iegūtais Eiropas Komisijas finansējums ļāva piesaistīt neatkarīgu starptautisku auditori kompāniju "PricewaterhouseCoopers". Vienlaikus stratēģijas izstrāde notika ciešā sadarbībā ar Latvijas sociālajiem un sadarbības partneriem.

3. attēls. Stratēģijas karte 2023.–2026. gadam

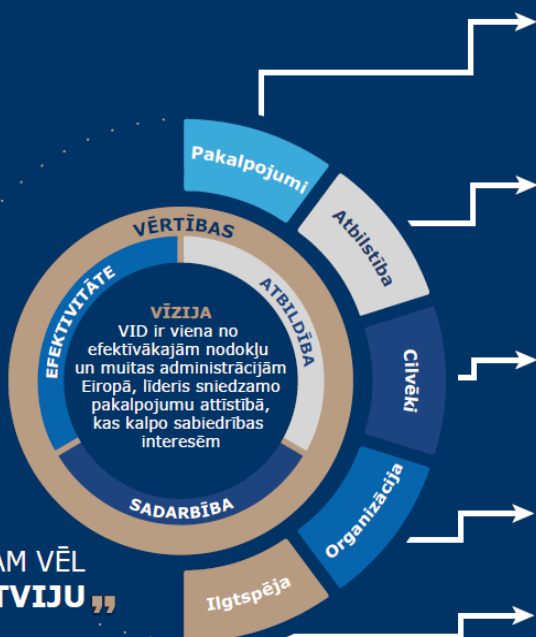


Valsts ieņēmumu dienests

STRATĒGIJAS KARTE 2023.–2026. GADAM

VID MISIJA
VID – uzticams sabiedrotais nodokļu un muitas lietās godīgai uzņēmējdarbībai un sabiedrības labklājībai

VID MOTO
“KOPĀ VEIDOJAM VĒL LABĀKU LATVIJU”



STRATĒGISKIE MĒRĶI

- 1. Palīgs ikvienam iedzīvotājam un uzņēmumam godīgi izpildīt nodokļu un muitas saistības**
 - Ērtu un mūsdienīgu pakalpojumu un pašapkalpošanās rīku attīstība, ņemot vērā klientu vajadzības
 - Mērķtiecīga komunikācija labprātīgai nodokļu un muitas saistību izpildei
 - Pastāvīgs dialogs ar politikas veidotājiem nodokļu un muitas sistēmas kompleksai pilnveidošanai
- 2. Vieda uzraudzība un taisnīga attieksme**
 - Datu izmantošana efektīvākai pārkāpumu atklāšanai un novēršanai
 - Uz jaunākajām tehnoloģijām un metodēm balstīts muitas kontroles process
 - Vieda nodokļu normaksas veicināšana
 - Noziedzīgu nodarījumu valsts ieņēmumu un muitas jomā atklāšanas rezultativitātes paaugstināšana
 - Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas risku mazināšana VID ietekmes jomā
- 3. Profesionālā izaugsme, darbinieku godprātīguma un motivācijas stiprināšana**
 - Darbinieku profesionālās izaugsmes un pilnveides veicināšana
 - Darbinieku motivācijas stiprināšana un darbinieku piesaistes sistēmas pilnveidošana
 - Darbinieku godprātīguma un ētiskuma stiprināšana
 - Sadarbības kultūras stiprināšana iestādē
- 4. Iestādes attīstība un efektivitāte**
 - Iekšējo procesu optimizācija un vienkāršošana
 - Digitālā pilnveide un procesu automatizācija pakalpojumu nodrošināšanai
 - Stratēģisko pārmaiņu vadība
- 5. Ieguldījums sabiedrības nākotnē, pielāgojoties globālajām pārmaiņām**
 - Optimizēta resursu pārvaldība un nelabvēlīgas ietekmes uz vidi un klimatu mazināšana
 - Sabiedrības informēšanas un pētnieciskās darbības veicināšana
 - Sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju informētības, ka VID pakalpojumi un informācija ir pieejami ikvienam, paaugstināšana

VID attīstības stratēģijā aptverti pieci prioritārie virzieni. **Pirmā** prioritāte ir pakalpojumi, kur VID ir palīgs ikvienam iedzīvotājam un uzņēmumam godīgi izpildīt nodokļu un muitas saistības. **Otrā** prioritāte – atbilstība, īstenojot viedu uzraudzību un taisnīgu attieksmi. **Trešā** prioritāte – cilvēki, nodrošinot profesionālo izaugsmi un stiprinot darbinieku godprātīgumu un motivāciju. **Ceturtnā** prioritāte ir organizācijas jeb iestādes attīstība un efektivitāte. Savukārt **piektā** – ilgtspēja – saistīta ar ieguldījumiem sabiedrības nākotnē, pielāgojoties globālajām pārmaiņām.

2. VID DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Stratēģiskā prioritāte "Pakalpojumi"

1. tabula

VID attīstības stratēģijas 2023.–2026. gadam
snieguma rādītāju izpilde 2023. gadā

Sasniedzamais rezultāts	Snieguma rādītājs	Izpilde (2023)	Mērķa vērtība (2026)
Labprātīga un savlaicīga nodokļu saistību izpilde	Segmentos "Uzticamie un "Veicināmie" iekļauto nodokļu maksātāju īpatsvara pieaugums kopējā segmentējamo nodokļu maksātāju skaitā	17,6 % (pēc segmentācijas rezultātiem uz 01.12.2023.)	Pieaugums par 2–3 %
Savlaicīga deklarāciju iesniegšana	Noteiktajā termiņā iesniegto deklarāciju īpatsvars	PVN – 90,6 % UIN – 65,5 % VSAOI un IIN – 87,7 %	PVN – 94 % UIN – 75 % VSAOI un IIN – 90 %
Klientu apmierinātība ar VID pakalpojumiem un apkalpošanas kvalitāti	Klientu vidējais vērtējums par pieredzi ar VID un tā darbiniekiem pēdējā saskarsmes reizē ¹	52,3 %	65 %
Pieaugusi sabiedrības uzticība VID	Sabiedrības uzticēšanās VID līmenis ¹	49 %	55 %
Paātrināta muitas deklarāciju noformēšana godprātīgiem klientiem	Automatizēti noformēto importa (izlaišana brīvam apgrozījumam) deklarāciju īpatsvars	39 %	60 %
	Automatizēti noformēto eksporta deklarāciju īpatsvars	85 %	90 %

(Tabulā izmantotie saīsinājumi: PVN – pievienotās vērtības nodoklis, UIN – uzņēmumu ienākuma nodoklis, VSAOI – valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, IIN – iedzīvotāju ienākuma nodoklis)

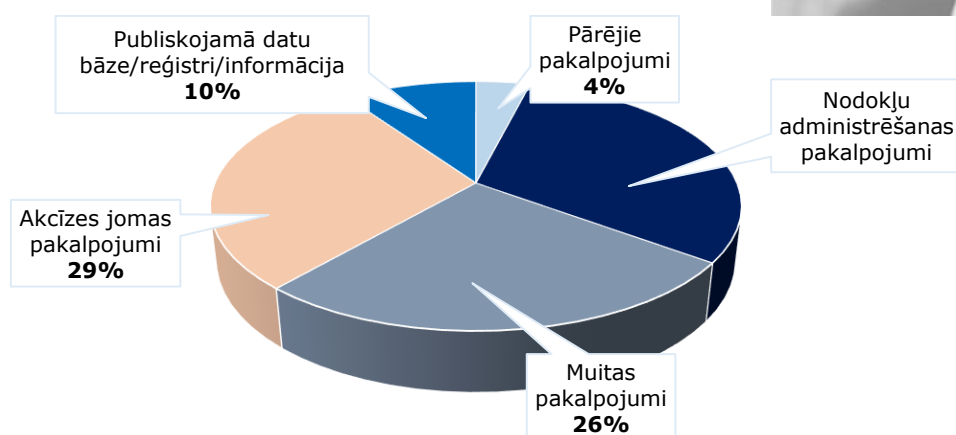


2023. gadā VID klientiem bija pieejami 228 pakalpojumi, t. sk. 226 jeb 99,1 % pakalpojumu pieprasīja un/vai saņēma elektroniski. Savukārt tikai klātienē

varēja pieteikt un saņemt divus pakalpojumus – "Skaidras naudas deklarācija" un "Akcīzes preču pārvietošanas paziņojums".

¹ Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma "Valsts pārvaldes klientu apmierinātības pētījums" dati.

Pilnveidojot un automatizējot VID pakalpojumus un attiecīgi samazinoties pieprasījumam pēc klātienes pakalpojumiem, no 2023. gada 1. maija darbu pārtrauca VID muitas kontroles punkts (turpmāk – MKP) Jelgavā un Valmierā. Jau pašlaik klientiem ir plašas iespējas izmantot dažādus muitas vienkāršošanu veidus, elektroniski iesniegt deklarācijas eksporta un importa muitas procedūru noformēšanai un saņemt dažādus muitas pakalpojumus. Savukārt klātienes muitas pakalpojumus klienti var saņemt citos MKP visā Latvijā.



4. attēls. **VID sniegto pakalpojumu skaits sadalījumā pa pakalpojumu grupām 2023. gadā**

Kopējais 2023. gadā sniegto VID pakalpojumu gadījumu skaits ir 49 707 017.

“Top 10 pakalpojumi” ar lielāko pakalpojuma sniegšanas gadījumu skaitu
2023. gadā

	PAKALPOJUMS	GADĪJUMU SKAITS
1	Nodokļu parādnieku reģistrs	16 328 444
2	Paziņojums par fiziskajām personām izmaksātajām summām	10 751 047
3	Importa muitas deklarāciju noformēšana pasta sūtījumiem	6 199 023
4	Valsts amatpersonas deklarācijas publicējamā daļa	2 196 671
5	Nodokļu maksātāji un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrs	2 159 534
6	VID PVN maksātāju reģistrs	1 468 941
7	Darba devēja ziņojums	1 108 719
8	Nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto maksājumu pārmaksu atmaksa	1 102 708
9	Gada ienākumu deklarācija	1 046 718
10	Speciālās atļaujas (licences) un izziņas darbībām ar akcīzes precēm	899 990



2023. gadā īstenotie pakalpojumu pilnveides pasākumi **nodokļu jomā:**

- īstenoti dažādi uzraudzības pasākumi pakalpojumu kvalitātes un sniegšanas efektivitātes uzlabošanai, piemēram, klientiem sagatavoto vēstuļu satura un stila kontrole, pakalpojumu sniegšana iespējami īsākā laikā, sniegto pakalpojumu kavējuma iemeslu izvērtēšana, pakalpojumu kvalitātes kontrole, izvērtējot ikvienu saņemto klientu sūdzību par sniegtā pakalpojuma neatbilstošu kvalitāti, uzraudzības pasākumi un atbalsta mehānismi par telefonisku saziņu ar VID klientiem, organizētas mācības nodarbināto kvalifikācijas un kompetenču pilnveidei u. c.;

- pārejot uz Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmu (turpmāk – MAIS), Valsts ieņēmumu dienesta elektroniskās deklarēšanas sistēmā (turpmāk – EDS) nodrošināti un uzlaboti mehānismi, kas nodrošina automātisko pārskatu vai deklarāciju aiļu aizpildīšanu, nepieļaujot norādīt matemātiski nekorektus datus, kā arī pamatotu liegumu aizpildīt pārskatu un deklarāciju ailes noteiktajos gadījumos;

- pilnveidotas VID informācijas sistēmas, lai paātrinātu aktuālo jautājumu risināšanu un padarītu klientu sadarbību ar VID arvien ērtāku, efektīvu un mazāk

laikietilpīgu, piemēram, papildināta EDS funkcionalitāte, kas pie iesniedzamo pārskatu un deklarāciju datu saglabāšanas norāda uz pieļautajām kļūdām, EDS sadaļā "Sarakste ar VID" izveidotas kategorijas noteiktu jautājumu uzdošanai, EDS sadaļas "Attaisnoto izdevumu dokumenti" dizains pielāgots attaisnoto izdevumu dokumentu iesniegšanai tiešsaistē, izmantojot klientu mobilās ierīces (viedtālrunus, planšetes), PVN maksātāja ērtībām sadaļā "Pārskati" ir pieejama informācija par VID konstatētajām neprecizitātēm vai neatbilstībām iesniegtajos dokumentos, MAIS papildināta ar kritērijiem, kas ierosina manuālo uzdevumu izveidi datu kvalitātes nodrošināšanai.

- 2022. gadā izstrādāts un 2023. gadā veiksmīgi uzturēts saimnieciskās darbības ieņēmumu konta risinājums, ar kura palīdzību saimnieciskās darbības veicēji mikrouzņēmumu nodokļa režīmā var automatizēt nodokļa nomaksu, tādējādi būtiski samazinot administratīvo slogu mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem.



Īstenotie pakalpojumu pilnveides pasākumi **muitas jomā:**

- veikti pasākumi pakalpojumu kvalitātes un sniegšanas efektivitātes uzlabošanai, piemēram, sniegto pakalpojumu kvalitātes pārbaudes, t. i., sniegto konsultāciju, sagatavoto vēstulju un lēmumu satura, kvalitātes izvērtēšana un atbilstības pārbaude normatīvo aktu nosacījumiem, klātienē pakalpojumu sniegšanas kvalitātes pārbaudes MKP, sniegto konsultāciju kvalitātes pārbaudes, to atbilstība normatīvo aktu nosacījumiem;

- rīkoti informatīvie semināri klātienē un tiešsaistē uzņēmumu pārstāvjiem, muižošanas speciālistiem (brokeriem) par Automatizēto importa sistēmu (AIS), Automatizēto eksporta sistēmu (AES) un Tranzīta kontroles sistēmu 2 (TKS 2), lai palīdzētu klientiem sagatavoties un veiksmīgi uzsākt lietot jaunās Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas (EMDAS) 2 apakšsistēmas;

- sagatavoti un ES ārējās robežas MKP, kā arī lidostas "Rīga" VIP centros izvietoti informatīvie materiāli (plakāti, bukleti) fiziskām personām, lai sekmētu muitas saistību izpildi;

- ātrākai muitas saistību izpildes nodrošināšanai muitas klientiem autoceļu muitas kontroles punktos uz ārējās robežas pilnveidoti ievedamo un izvedamo kravu muižošanas procesi, nodrošinot kravu muižošanu uz joslām izveidotajos kontroles paviljonos, kā arī skenēšanas un fiziskās kontroles gadījumos, attiecīgajās darba vietās pabeidzot preču muižošanu, tādējādi samazinot robežšķērsošanai nepieciešamo laiku;

- turpināta muitas klientu informēšana par iespējām izmantot EDS sarakstē ar MKP un izmantot eAdresi, tādējādi samazinot pakalpojumu sniegšanas laiku un palielinot pakalpojumu pieejamību.

- Lai nodrošinātu Latvijas muitas informācijas sistēmu atbilstību ES Muitas kodeksa prasībām, nodrošinātu ātru un nepārtrauktu starptautisko datu apmaiņu, automatizētu apstrādi, augstu sistēmas pieejamību un darbības nepārtrauktību, VID 2023. gadā ir ieviesis jaunas muitas informācijas sistēmas:

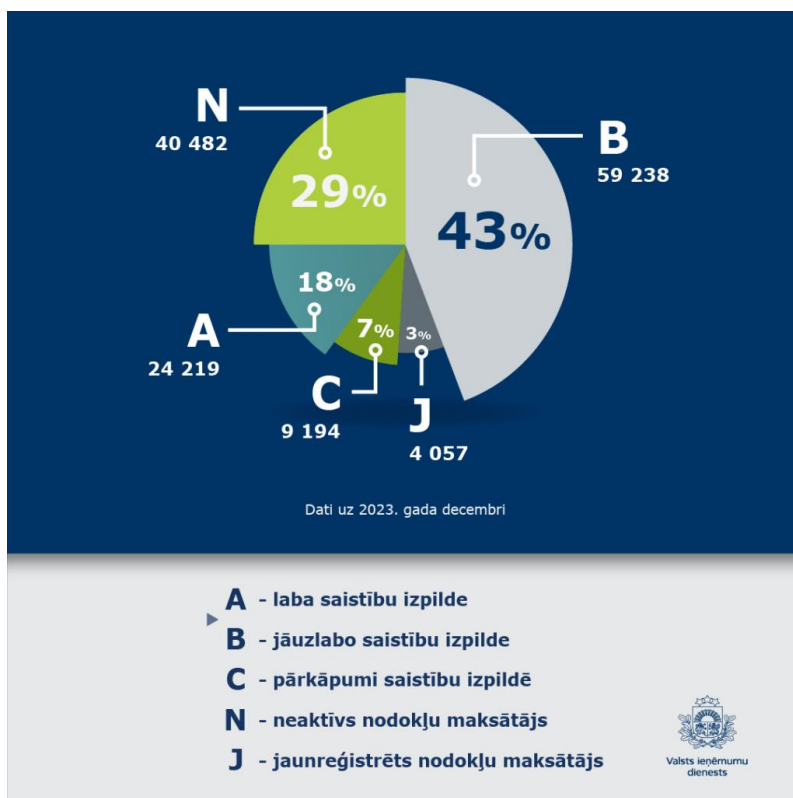
- 1) Automatizēto importa sistēmu;
- 2) Importa kontroles sistēmu 2 (IKS2) (ievešanas kopsavilkuma deklarācija avio pārvadājumiem);
- 3) Automatizēto eksporta sistēmu;
- 4) Tranzīta kontroles sistēmu.

- 2023. gadā muitas pakalpojumu jomā ir uzlabojusies pa tālruni sniegto konsultāciju pieejamība, salīdzinot ar 2022. gadu. Vidējais sarunas savienojuma gaidīšanas laiks VID konsultatīvā tālruņa izvēlnē "Pasts" 2023. gadā bija 10 sekundes (2022. gadā – 12 sekundes) un izvēlnē "Konsultācijas muitas jomā" – 23 sekundes (2022. gadā – 56 sekundes).
- Vienkāršojot un paātrinot muitas procedūru noformēšanu, vienlaikus ievērojot nepieciešamību mazināt sankciju apiešanas risku, atbalstīta un atvieglota godīga uzņēmēju darbība. 2023. gadā importa procedūras "preču laišana brīvā apgrozībā" automatizēti izlaisto deklarāciju īpatsvars sasniedza 39 %, automatizēti noformēto eksporta deklarāciju īpatsvars sasniedza 85%.



Nodokļu maksātāja reitings

No 2023. gada 28. decembra ikviens uzņēmējs savā VID EDS profilā var iepazīties ar savu nodokļu maksātāja reitingu. Publicētajam nodokļu maksātāja reitingam ir informatīvs raksturs, vienlaikus tas ir nozīmīgs solis, lai stiprinātu izpratni par godīgu uzņēmējdarbību un motivētu un atbalstītu uzņēmējus, tā mazinot ēnu ekonomiku.



VID ir noteicis **"A" reitinga uzņēmumiem vairākas priekšrocības** nodokļu un muitas jomā, lai attiecības ar valsti būtu ērtākas un vienkāršākas:

- 1) iespēja saņemt vai pārreģistrēt speciālo atļauju (licenci) komercdarbībai ar akcīzes precēm ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā;
- 2) atbildi uz rakstveida iesniegumu iespējams saņemt 10 darbdienu laikā;
- 3) izziņu par norēķiniem ar budžetu var saņemt 1–3 darbdienu laikā;
- 4) apliecinājumu par nerezidenta gūtajiem ienākumiem un samaksāto ienākuma nodokli Latvijā var saņemt 10 darbdienu laikā;
- 5) atļauju par uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) nepiemērošanu darījumiem ar beznodokļu vai zemu nodokļu valstīm vai teritorijām var saņemt 10 darbdienu laikā;
- 6) atbildi uz elektroniski EDS uzdotu jautājumu var saņemt piecu darbdienu laikā;
- 7) VID neuzsāk parāda bezstrīda piedziņu laika periodā, kurā nodokļu maksātājs ir apņēmis novērst neatbilstību, proti, nomaksāt nodokļu parādu. Vienlaikus VID saglabā tiesības nodrošināt prasījumu (reģistrēt ķīlas atzīmes u. c. liegumus);
- 8) transportlīdzeklim, kura izlaiduma gads ir kārtējais gads vai pieci iepriekšējie gadi un kura kategorija ir M1 (tai skaitā M1G) vai N1 (tai skaitā N1G), un kurš iegādāts citā ES dalībvalstī un tiek pirmoreiz reģistrēts Latvijā vai kurš pēc tā pirmās reģistrācijas Latvijā atkārtoti iegādāts citā ES dalībvalstī un tiek atkārtoti reģistrēts Latvijā, Transportlīdzekļu un to vadītāju valsts reģistrā reģistrēto atsavināšanas aizliegumu VID dzēš divu darbdienu laikā no tā reģistrēšanas;
- 9) pārmaksāto PVN summu VID atmaksā ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā;
- 10) pēc nodokļu maksātāja, kuram ir izsniegta atzītā eksportētāja (AE) vai reģistrētā eksportētāja (REX) atļauja, iniciatīvas VID Muitas pārvalde organizē konsultācijas sniegšanu pie nodokļu maksātāja par preču izcelsmes noteikumu piemērošanu eksportējamai precei;
- 11) importa muitas deklarācijas tiek izlaistas brīvā apgrozībā automātiski – bez muitas amatpersonas iesaistes, ja nav konstatēti muitas riski;
- 12) VID izsniedz un veic grozījumu atļaujā preču ievēšanai pārstrādei, izvešanai pārstrādei un ievēšanai galapatēriņam ne vēlāk kā 10 darbdienu laikā pēc visu dokumentu un ziņu iesniegšanas;
- 13) VID izsniedz vispārējā galvojuma atļauju ne vēlāk kā 15 darbdienu laikā pēc visu dokumentu un ziņu iesniegšanas;

Noteiktās priekšrocības regulāri tiek pārskatītas un izvērtētas, meklējot jaunas iespējas to paplašināšanai, tādējādi stiprinot sabiedrības izpratni un pieprasījumu pēc godīgas uzņēmējdarbības un motivējot uzņēmējus strādāt godprātīgi.

2.2. Stratēģiskā prioritāte "Atbilstība"

3. tabula

VID attīstības stratēģijas 2023.–2026. gadam
snieguma rādītāju izpilde 2023. gadā

Sasniedzamais rezultāts	Snieguma rādītājs	Izpilde (2023)	Mērķa vērtība (2026)
Veicināšanas (kontroles) pasākumu rezultativitāte	Segmentos "Uzraugāmie" un "Zema ilgtspēja" iekļauto nodokļu maksātāju īpatsvara samazinājums kopējā segmentējamā nodokļu maksātāju skaita	43,2% (pēc segmentācijas rezultātiem uz 01.12.2023.)	Samazinājums par 2 %
Piedzīto parādu pieaugums	Piedzīto parādu īpatsvars no reāli piedzenamajiem parādiem (mēnesī)	12,3 %	20,2 %
	Piedzīto jauno parādu īpatsvars no jauno parādu summas	92,1 %	93,8 %
Muitas kontroles efektivitāte	Muitas fizisko kontroļu rezultativitāte – riska analīzes rezultātā atklāto pārkāpumu īpatsvars kopējo muitas fiziskās kontroles darbību skaitā	23 %	25 %
	Pēc muietošanas pārbaužu rezultātā labprātīgi novērsto neatbilstību un samaksāto muitas maksājumu īpatsvars	89 %	75 %
	Tabakas izstrādājumu nelikumīgas aprites novērtējums ²	15,2 % (2023.g. 2.cet.)	<14,05 %
Taisnīga tiesību normu piemērošana	VID labvēlīgu un daļēji labvēlīgu tiesas nolēmumu īpatsvars	84 %	90 %
Nodokļu ieņēmumu zaudējumu samazināšanās	PVN plaša iepriekšējā gadā	–	3,4 %
	IIN plaša no nedeklarētās darba samaksas iepriekšējā gadā	19,4 % (2022.g.)	15,6 %
	VSAOI plaša no nedeklarētās darba samaksas iepriekšējā gadā	17,5 % (2022.g.)	15,5 %
	VID administrēto kopbudžeta ieņēmumu ³ īpatsvars IKP	34,57	Pieaugoša
Noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanas efektivitāte	Vidējais kārtējā gadā pabeigtā viena kriminālprocesa izmeklēšanas ilgums	750 dienas	182 dienas
	Prokuratūras atpakaļ nodoto procesu papildu izmeklēšanai īpatsvars (no visiem kriminālvajāšanai nosūtītajiem)	0,7 %	4,5 %
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku samazināšanās	NILLTPFN likuma subjektu īpatsvars, kuru darbība atbilst NILLTPFN likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasībām	88,21 %	90 %



Lai nodrošinātu sabiedrības tiesības uz informāciju par būtiskākajiem juridisko personu nodokļu un muitas jomas normatīvo aktu pārkāpumiem un veicinātu nodokļu maksātāju godīgu konkurenci un nodokļu (nodevu) saistību labprātīgu izpildi, VID savā tīmekļvietnē publicē informāciju par **sabiedrībai nozīmīgiem VID pieņemtajiem lēmumiem**.

² Pētījumu aģentūras "NielsenIQ" veiktā pētījuma dati.

³ Tajā skaitā vienotajā nodokļu kontā iemaksātie budžeta ieņēmumi, kas vēl nav attiecināti uz konkrētajiem maksājumu veidiem.

VID pieņemtie un publicētie lēmumi, kas stājušies spēkā periodā
no 2023. gada 1. janvāra līdz 31. decembrim

Lēmuma veids	Publicēto lēmumu skaits
Par nodokļu revīzijas (audita) rezultātiem	6
Par datu atbilstības pārbaudes rezultātiem	41
Lēmumi, ar kuriem precizēts nodokļu apmērs saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23. panta 5. ² un 5. ³ daļu	101
Lēmumi, ar kuriem konstatēts muitas maksājumu parāds	109
Lēmumi, ar kuriem atteikta pārmaksātā PVN atmaksa	1302
Lēmumi, kas pieņemti nodokļu kontroles rezultātā	98

2023. gada 19. februārī noslēdzās VID rīkotā **čeku loterija**. Iedzīvotāju aktivitātei samazinoties, 2022. gada nogalē Latvijas Republikas Saeima lēma loteriju neturpināt, jo ir svarīgi, lai no loterijas gūtais finansiālais piensums pārsniegtu ieguldījumus tās organizēšanā. Trīs ar pusi gadu laikā loterijā ir piedalījušies 241 189 dalībnieki, iesniedzot kopumā 41,8 miljonus čeku, kvīšu, biļešu un tiešsaistes pirkumu rēķinu. Kopumā loterijas norises laikā uzņēmumu papildu deklarētie ieņēmumi, kā arī VID aprēķinātā netiešā ietekme jeb uzņēmumu godprātīgāka rīcība, iedzīvotājiem aktīvāk pieprasot čekus, ļāvusi valsts budžeta ieņēmumus palielināt par 10,9 miljoniem eiro. Analizējot iedzīvotāju iesniegtos čekus, VID ieguva informāciju par uzņēmumu nedeklarētajiem ienākumiem, no kuriem nebija nomaksāti nodokļi. Tā pēc VID aicinājuma uzņēmumi ir precizējuši 2749 PVN deklarācijas, uzrādot iepriekš neuzrādītos ieņēmumus. Tāpat tika atklāti gadījumi, kad uzņēmumi darbojas ar neregistrētiem kases aparātiem, kad pakalpojumus sniedz uzņēmumi, kuriem apturēta saimnieciskā darbība, vai kad uzņēmumi nelegāli nodarbina darbiniekus un izmaksā "aploksņu algas". Loterija tās norises laikā piesaistījusi plašu interesi, tajā piedalījušies iedzīvotāji no visiem Latvijas reģioniem. Kopumā loterijas laimētājiem izmaksātas 1973 naudas balvas par kopējo summu 1,4 miljoni eiro. Tāpat loterijā bija iespēja laimēt arī VID Padziļinātās sadarbības programmas uzņēmumu sarūpētās balvas. Kopumā tās piedāvāja 30 uzņēmumi un saņēma 466 loterijas laimētāji.

2023. gadā **pilnveidotas vienošanās iespējas**, stājoties spēkā grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām", kas paredz nodokļu maksātājiem, kam VID uzsācis nodokļu pārbaudi un konstatējis nenomaksātus nodokļu maksājumus, izdevīgākus maksājumu samazinājumus. Tāpat ieviests princips, kas paredz – **jo ātrāk notiks vienošanās, jo lielāks būs šo maksājumu samazinājums**. Kopumā grozījumi paredz tādus būtiskus uzlabojumus kā iespēju izlīgt jau pašā procesa sākumā, vēl pirms VID pieņemis gala lēmumu, tāpat palielināts procentuālais soda maksājumu samazinājums, stiprināta motivācija slēgt vienošanās ātrāk, kā arī iedzīvotājiem, kas neveic saimniecisko darbību, pagarināts samaksas termiņš – tagad to var darīt divu, nevis viena gada laikā. Šādas vienošanās var konstruktīvi aizstāt ilgstošus tiesiskos strīdus, veicinot ātru nenomaksāto nodokļu maksājumu nonākšanu valsts budžetā. Jaunie vienošanās nosacījumi pieejami to nodokļu kontroļu un auditu ietvaros, kas uzsākti ar 2023. gada 30. jūniju.

2023. gadā noslēgti 62 vienošanās līgumi, ar VID pieņemto lēmumu noteiktie maksājumi budžetā ir 1705,0 tūkst. eiro. Noslēgto vienošanās līgumu rezultātā samazinātie maksājumi budžetā ir 235,4 tūkst. eiro.

No 2023. gada 30. jūnija par nodokļu kontrolē aprēķinātajiem papildu maksājumiem budžetā līdz nodokļu kontroles rēķina izdošanai ir noslēgti deviņi vienošanās līgumi, kuru rezultātā noteikti maksājumi budžetā 143,2 tūkst. eiro. Noslēgto vienošanās līgumu rezultātā samazinātie maksājumi budžetā ir 28,0 tūkst. eiro.

Līdz ar grozījumiem likumā "Par nodokļiem un nodevām" no 2023. gada 30. jūnija **četri dažādi nodokļu pārbaužu veidi aizstāti ar vienu – nodokļu kontrole**, tādējādi efektīvizējot un vienkāršojot VID darbu ar nodokļu maksātājiem. Vienkāršāks VID veikto pārbaužu process uzņēmējiem un iedzīvotājiem atvieglo situācijas izpratni un komunikāciju ar VID. Vienlaikus būtiskas un ļaunprātīgas nodokļu nenomaksas gadījumā VID var veikt arī nodokļu auditu, kas ir visaptveroša uzņēmēja pārbaude.

2023. gada 1. jūlijā noslēdzās divus gadus ilga pārejas periods saistībā ar **ārpakalpojuma grāmatvedības pakalpojumiem**, un turpmāk tos drīkstēs sniegt tikai tie grāmatveži, kuri ir saņēmuši VID izsniegtu licenci. Licencēšanas sistēma, kas izstrādāta un ieviesta ciešā sadarbībā ar Latvijas Republikas Grāmatvežu asociāciju:

- sniedz kvalitātes un drošības garantijas patērētājiem;
- palielina pakalpojumu kvalitāti;
- mazina ēnu ekonomikas riskus;
- palielina Latvijas ekonomikas starptautisko uzticamību.

Vienlaikus, ņemot vērā grāmatvežu lielo lomu tiesiskas ekonomikas vides veidošanā, t. sk. noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma proliferācijas finansēšanas novēršanas kontekstā, grāmatvežu licencēšanai ir būtiska loma sakārtotas un tiesiskas ekonomikas veidošanai.

Periodā no 2021. gada 1. jūlija līdz 2023. gada 31. decembrim izsniegtas 3259 licences, t. sk. 2023. gadā – 2316 licences.

Atbilstoši Padomes 2021. gada 22. marta Direktīvai (ES) 2021/514, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES par administratīvu sadarbību nodokļu jomā, kas paredz informācijas apmaiņu par pārdevējiem, kuri gūst ienākumus, izmantojot digitālās platformas (DAC7), ir **ieviests tehniskais risinājums šo datu saņemšanai no platformu operatoriem EDS** un arī tehniskais risinājums šo **datu nosūtīšanai un attiecīgi saņemšanai no citām ES dalībvalstīm**.

Saskaņā ar Padomes 2020. gada 18. februāra Direktīvu (ES) 2020/284, ar ko groza Direktīvu 2006/112/EK attiecībā uz konkrētu prasību ieviešanu maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, ir **ieviests tehniskais risinājums datu saņemšanai no maksājumu pakalpojumu sniedzējiem** (MPS) no EDS, kas nepieciešami, lai veiktu pārrobežu datu apmaiņu uz CESOP (Centralizēto elektronisko maksājumu informācijas sistēmu).



2023. gadā VID Muitas pārvalde turpināja **sankciju režīma ievērošanas kontroles pasākumus**, lai nepieļautu to preču pārvietošanu pāri robežai, uz kurām attiecas ES noteiktās sankcijas. Pārskatīta sankciju kontroles sistēma ieviesta sankciju uzraudzības nodrošināšanai, izveidoti un uzturēti 350 risku profili.

Veikto muitas kontroles pasākumu rezultātā 2023. gadā kopumā tika konstatēti 7789 pārkāpumi, kas saistīti ar sankciju neievērošanu, 2175 gadījumos muita liedza izvest kravas no ES vai ievest ES no Krievijas un Baltkrievijas, tika noraidīti 534 pasta sūtījumi, 2647 gadījumos fiziskām personām liegts ievest sankcijām pakļautas preces un 2433 gadījumos konstatēta skaidra nauda.

Lai nodrošinātu sabiedrības un ES vienotā tirgus aizsardzību, tiek veikta uz trešajām valstīm un no trešajām valstīm pārvietoto preču kravu dokumentārā un muitas fiziskā kontrole. 2023. gadā muitas kontroles pasākumu rezultātā novērsto pārkāpumu skaits palielinājās 1,4 reizes; 2023. gadā novērsti 14 506 pārkāpumi, 2022. gadā – 10 031 muitas noteikumu pārkāpums.

2.3. Stratēģiskā prioritāte "Cilvēki"

5. tabula

VID attīstības stratēģijas 2023.–2026. gadam snieguma rādītāju izpilde
2023. gadā

Sasniedzamais rezultāts	Snieguma rādītājs	Izpilde (2023)	Mērķa vērtība (2026)
VID kā darba devēja pievilcība	Darbinieku mainības rādītājs	16,91 %	15 %
	Darbinieku iesaistīšanās indekss ⁴	–	84,16 %
VID kā godīgas iestādes novērtējums	Sabiedrības VID godīguma vērtējums ⁵	27 %	54 %
Pretkorupcijas mācības VID nodarbinātajiem	Apmācīto VID nodarbināto skaits pretkorupcijas mācībās	83 %	95 %
	Padziļinātās pretkorupcijas mācības (skaits)	1	4

Lai nodrošinātu VID darbību un sasniegtu VID stratēģiskos mērķus, VID personāls ir nozīmīgākais iestādes resurss. 2023. gada beigās VID bija 3808 amata vietas, savukārt faktiski nodarbināto skaits – 3380.

No kopējā VID nodarbināto skaita:



89 % ir valsts
civildienesta
ierēdņi un 11 % –
darbinieki



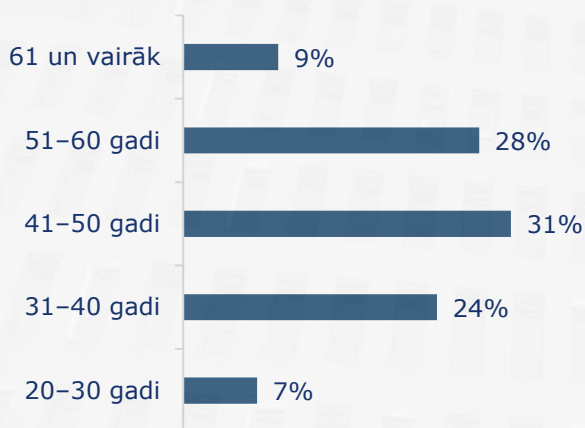
sievietes ir 77 %
vīrieši 23 %



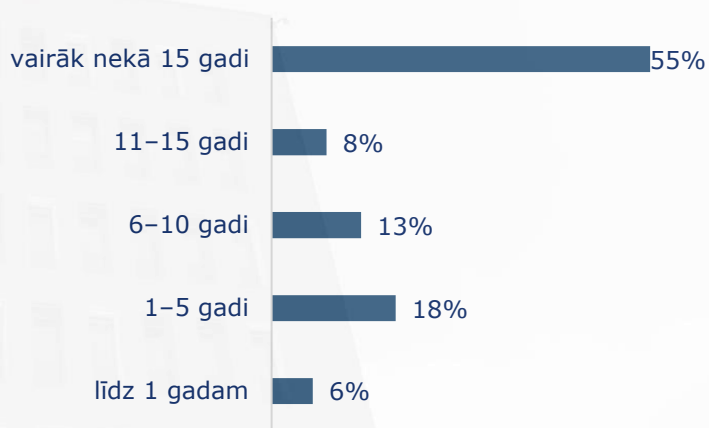
96 % ir augstākā
izglītība

⁴ Valsts kancelejas pētījuma "Valsts pārvaldes darbinieku un VID darbinieku iesaistīšanās līmenis" dati.

⁵ Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sabiedrības aptaujas "Attieksme pret korupciju Latvijā" dati.



5. attēls. VID nodarbināto sadalījums pa vecuma grupām 2023. gadā



6. attēls. VID nodarbināto sadalījums pa darba stāža grupām 2023. gadā

2023. gadā valsts civildienesta un darba tiesiskās attiecības VID uzsāka 262 ierēdņi un darbinieki, bet pārtrauca 310 nodarbinātie. Attiecīgi personāla atjaunošanās koeficients ir 7,8 % un personāla aizplūšanas koeficients ir 9,2 %, savukārt kopējais personāla mainības koeficients ir 16,9 %. Tādējādi personāla mainības rādītāji VID 2023. gadā ir uzlabojušies, jo personāla aiziešanas koeficients saglabājies iepriekšējā gada līmenī (+0,1 %), toties uzlabojusies situācija ar personāla piesaisti, ko apliecina personāla atjaunošanās koeficients (+1 %).

Otro gadu pēc kārtas VID tiek veikta labbūtības aptauja. Arī tās rezultāti ir uzlabojušies:

- **labbūtība** darba vietā 2023. gadā novērtēta ar **7,06** no 10 ballēm (+ 0,63);
- **psihoemocionālā labbūtība** darba vietā 2023. gadā novērtēta ar **7,28** no 10 ballēm (+ 0,78).



2023. gadā VID līdzdarbojās konsorcijs "Iekšējās drošības akadēmija" izveidē, kura mērķis ir sagatavot augsti kvalificētus speciālistus darbam Latvijas tiesībsardzības iestādēs.

VID noslēgti līgumi ar Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitāti par speciālistu sagatavošanu šādās studiju programmās:

- maģistra studiju programmā "Ekonomiskās drošības aizsardzība";
- maģistra studiju programmā "Pirmstiesas izmeklēšana";
- maģistra studiju programmā "Tiesībsardzības, kriminālsodu izpildes un glābšanas dienestu vadība".

2023. gada septembrī Iekšējās drošības akadēmijā studijas uzsāka VID Iekšējās drošības pārvaldes un NMPP nodarbinātie.

2023. gadā bija organizētas 163 mācības un kopumā VID nodarbinātie mācībās piedalījās 9367 reizes⁶.

Par profesionālu, godprātīgu un pašizliedzīgu darbu, nozīmīgu personisko ieguldījumu VID attīstībā un mērķu sasniegšanā 2023. gadā 292 VID nodarbinātajiem **piešķirtas VID Goda zīmes, VID Atzinības raksti un Pateicības raksti**, kā arī naudas balvas. Deviņiem VID ierēdņiem piešķirti Finanšu ministrijas apbalvojumi.



Lai atzīmētu VID pastāvēšanas 30. gadadienu, 2023. gada 1. novembrī Rīgā notika **starptautiska konference "VID 30. Transformācija un ilgtspēja"**. Konference bija veltīta nodokļu administrācijas attīstības jautājumiem – izcilas klientu pieredzes veidošanai, drošības izaicinājumiem un iespējām, ko paver mūsdienīga un efektīva datu apstrāde un analīze.

Lepojamies ar VID kopīgajiem un individuālajiem **sasniegumiem valsts un starptautiskā līmenī**:

1) ar Pasaules Muitas organizācijas Goda rakstiem apbalvotas 13 VID amatpersonas, kas sniegušas nozīmīgu ieguldījumu muitas izglītības sistēmas attīstībā, profesionālo zināšanu apmaiņas veicināšanā, kā arī muitas klientu un sabiedrības informēšanā;



2) saņemts diploms par VID nodarbināto aktivitāti un zinātkāri 2023. gada Eiropas eksāmenā⁷, ierindojoš VID piecu visaktīvāk pārstāvēto organizāciju skaitā;

3) Latvijas muitas kinologu komanda izcīnīja otro vietu starptautiskajā seminārā – sacensībās⁸ kinologiem ar darba suņiem gan komandu sastāvā, gan individuāli, demonstrējot savas prasmes atrast narkotiskās vielas telpās, transportā, bagāžā, apvidū;



4) 2023. gada jūlijā Muitas laboratorija saņēma *UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime)* atzinības sertifikātu par sekmīgu piedalīšanos ANO Narkotiku un noziedzības apkarošanas biroja organizētajā starplaboratoriju salīdzinošo testēšanu programmā un izciliem rezultātiem, kas apliecina ekspertu kompetenci, augsto profesionalitāti, kā arī Muitas laboratorijas rīcībā esošās aparatūras darba precizitāti un atbilstību starptautiskajām prasībām ķīmisko ekspertīžu veikšanas jomā;

⁶ Viens nodarbinātais varēja apmeklēt vairākas mācības.

⁷ Eiropas eksāmens ir tiešsaistes tests, kurš Latvijā jau 10 gadus tiek rīkots 7., 8., 9. maijā par godu Eiropas dienai. Vairāk informācijas [ES Māja \(esmaja.lv\)](https://es.maja.lv).

⁸ Starptautiskais seminārs – sacensības kinologiem ar narkotisko vielu meklēšanas darba suņiem tika rīkotas Eiropas Komisijas programmas "Customs 2027" ietvaros, piedalījās komandas no Igaunijas, Latvijas, Lietuvas un Somijas muitas, kā arī Igaunijas policijas un Ieslodzījumu vietu pārvaldes.

5) 2023. gada 17. maijā NMPP amatpersonas saņēma Federālā izmeklēšanas biroja (FIB) apbalvojumu "Par nenovērtējamo partnerību FIB cīņā pret Krievijas draudiem", kas pasniegts par sadarbību tiesiskās palīdzības lūguma ietvaros, kuras rezultātā tika aizturēti trīs Latvijas Republikas pilsoņi par mēģinājumu kontrabandas veidā uz Krieviju izvest divējāda lietojuma, t. sk. arī kodoltehnoloģijās izmantojamas, preces;



6) 2023. gadā valsts sektorā iedzīvotāji e-Identitāti ar eParaksta rīkiem visbiežāk apliecināja EDS, kur, salīdzinot ar 2022. gadu, pieslēgumu skaits pieaudzis par 88 %, sasniedzot nepilnus 600 000 reižu, tādējādi VID ieguva eParaksta čempiona titulu.

Saistībā ar **iekšējās kontroles pasākumu pilnveidi** korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā 2023. gadā:

- organizētas mācības par rīcību kukuļdošanas gadījumos, popularizējot "Nulles tolerances" principa pret kukuļu un dāvanu pieņemšanu VID;
- organizēti semināri "Risku vadība un iekšējās kontroles nozīme VID" un "Risku pārvaldība korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā";
- divās patstāvīgajās struktūrvienībās pārskatīti ar VID risku pārvaldības procesu korupcijas un interešu konflikta novēršanas jomā saistītie procesi, izstrādājot un ieviešot pasākumus identificēto risku mazināšanai un pārvaldības procesa pilnveidošanai.

2023. gadā saskaņā ar Ministru kabineta 2022. gada 23. marta rīkojumu Nr. 194 "Par kopējām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2022. un 2023. gadam" vērtēts, vai iekšējās kontroles sistēma efektīvi novērš, atklāj un attiecīgajā gadījumā koriģē krāpšanu, korupciju un interešu konfliktu riskus VID.

2023. gadā pirmo reizi tika aptverta Atveseļošanas fonda plāna pārvaldība, un iekšējais audits sniedza agrīnu novērtējumu par to, cik lielā mērā Atveseļošanas un noturības mehānisma iedibinātā iekšējās kontroles sistēma ir piemērota un kā tiek īstenota, lai veicinātu VID piešķirto līdzekļu atbilstošu un savlaicīgu apguvi.

2.4. Stratēģiskā prioritāte "Organizācija"

6. tabula

VID attīstības stratēģijas 2023.–2026. gadam snieguma rādītāju izpilde
2023. gadā

Sasniedzamais rezultāts	Snieguma rādītājs	Izpilde (2023)	Mērķa vērtība (2026)
Izmaksu lietderība	Reģistrēto juridisko personu un saimnieciskās darbības veicēju skaits uz vienu pilna laika nodarbināto nodokļu administrācijā	209	220
	Noformēto muitas dokumentu skaits uz vienu pilna laika nodarbināto muitas administrācijā	+ 74,7 % (10 574)	+75 %
	Viena iekasētā eiro izmaksas	0,0108 eiro	Pazeminoša līdz noteiktam līmenim
Procesu efektivizācija	Optimizēto resursietilpīgāko procesu skaits	–	25
Pieaugusi inovatīvo tehnoloģiju izmantošana	IKT izmaksu īpatsvars	8,5 %	ESAO valstu vidējais – 10

2023. gadā no 1. oktobra līdz 31. decembrim VID veica automātisku IIN pārmaksas atmaksu saskaņā ar VID rīcībā esošo informāciju tiem nodokļu maksātājiem, kuri iesnieguši iesniegumu automātiskai nodokļa atmaksas saņemšanai, neiesniedzot gada ienākumu deklarāciju (turpmāk – GID). Līdz 2023. gada 29. decembrim atmaksāts IIN 1 734 013,49 eiro.

Iedzīvotāji var saņemt nodokļa atmaksu bez gada ienākumu deklarācijas iesniegšanas šādos gadījumos, ņemot vērā, ka par tiem VID rīcībā jau ir informācija:

1) ja cilvēka algai vai pensijai gada laikā nav piemēroti visi nodokļu atvieglojumi (piemēram, par apgādājamiem, atvieglojumi invaliditātes gadījumā, politiski represētajiem vai nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem);

2) ja cilvēkam iepriekšējā gadā ir bijuši ieguldījumi privātajos pensiju fondos vai uzkrājošā dzīvības apdrošināšana.

2023. gada 13. februārī tika ieviesta Akcīzes preču pārvietošanas un kontroles sistēmas (EMCS) 4.0 fāze, kuras būtiskākā sastāvdaļa bija nodrošināt elektroniskā vienkāršotā administratīvā dokumenta (e-SAD) iesniegšanu par patēriņam nodotu akcīzes preču pārvietošanu starp ES dalībvalstīm, un tas aizstāja papīra pavaddokumentu.

2023. gadā VID **uzsāka** vairākus projektus:

1.

"Gada ienākumu deklarācijas modernizācija" – paredzēts īstenot GID funkcionalitātes pārveidošanu uz Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmu un saistītajām informācijas sistēmām (Datu noliktavas sistēmu un EDS) un tiks izveidota jauna, modernizēta uz riskiem balstīta GID analīzes sistēma, nodrošinot GID pieņemšanas un apstrādes procesu veikšanu mūsdienīgas un datu drošības prasībām atbilstošās informācijas sistēmās un lielāku automatizācijas un efektivitātes pakāpi.

2.

"Specializētā transportlīdzekļa iegāde un tehnisko līdzekļu modernizācija" – mērķis ir stiprināt VID NMPP spējas, lai atklātu un novērstu noziedzīgus nodarījumus valsts ieņēmumu un muitas lietu jomās, kā arī sniegtu ieguldījumu krāpšanas, korupcijas un citu nelikumīgu darbību novēršanā un apkarošanā, kas ietekmē ES finanšu intereses.

3.

"Noziegumu apkarošana akcīzes preču aprites jomā Baltijas reģionā" – vienotais projekts ar Igaunijas Nodokļu un muitas administrāciju un Lietuvas Muitas krimināldienestu, kura mērķis ir sadarbībā ar reģionālajiem partneriem izmantot Eiropas Komisijas sniegtās iespējas stiprināt muitas iestāžu operatīvo kapacitāti noziedzīgu nodarījumu apkarošanā akcīzes preču aprītē.

Savukārt 2023. gadā **noslēgti** šādi projekti:

1.

"Uzlabotās analīzes izmantošana efektīvai krāpšanas atklāšanai tirdzniecībā" – iegādāta un dienesta transportlīdzeklī uzstādīta otrās paaudzes mobilo iekārtu identificēšanas aparātūra, kas nodrošina VID NMPP operatīvo uzdevumu izpildi 5G mobilo datu pārraides sistēmā pie palielinātās mobilo datu pārraides jaudas un ātruma.

2.

"Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācija (Maksājumu uzskaites un uzkrājuma princips)" – pilnveidoti 13 VID pamatdarbības procesi, pilnveidots 21 e-pakalpojums, izveidotas 11 datu kopas publicēšanai atkalizmantojamo datu formātos, ieviests uzkrājuma princips 10 VID administrētajiem nodokļiem, nodevām un citiem maksājumiem valsts budžetā, izstrādāts un ieviests vienotais nodokļu konts.

3.

"Nodokļu pakalpojumu automatizācija" – pilnveidoti 7 VID pamatdarbības procesi, nodrošināti 2 VID kritiskās infrastruktūras procesi, papildus pilnveidoti 6 e-pakalpojumi, izveidots proaktīvs e-pakalpojums "Gada ienākumu deklarācijas automātiskā atmaksa", izveidotas 12 datu kopas publicēšanai atkalizmantojamos datu formātos, modernizētas 4 datu kopas un rezerves datu centrā (DC2) replicētas 12 VID kritisko IS datubāzes.

Būtiskākie VID projekti, kas 2023. gadā **turpinās**:

1.

Tiek īstenots ERAF līdzfinansētais projekts "Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā", nodrošinot Automatizētās eksporta sistēmas (AES) pamatfunkcionalitātes ieviešanu un ar e-komerciju saistīto muitas procesu savstarpējo integrāciju.

Projektā "E-muita (2. kārtā)" un ERAF projektā "Eksporta un e-komercijas procesi e-muitā" produkcijas vidē ieviestas:

- AES pamatfunkcionalitāte, standarta un vienkāršoto eksporta deklarāciju, izvešanas kopsavilkuma deklarāciju, reeksporta paziņojumu apstrādei, kā arī centralizētās muietošanas funkcionalitāte un integrācija ar citām VID pamatprocesu atbalsta sistēmām;
- Automatizētās importa sistēmas (AIS) pamatfunkcionalitāte, nodrošinot standarta importa deklarāciju apstrādi, integrāciju ar citām VID pamatprocesu un ārējām atbalsta sistēmām, kā arī Eiropas Komisijas centrālajām sistēmām;
- Importa kontroles sistēmas 2 (IKS2) 2. laidiena (ievešanas kopsavilkuma deklarācija aviopārvadājumiem), nodrošinot integrāciju ar Eiropas Komisijas centrālo repozitoriju un ar citām VID pamatprocesu atbalsta sistēmām;
- Tranzīta kontroles sistēmas 2 (TKS2) pamatfunkcionalitāte atbilstoši Eiropas Komisijas specifikācijām, nodrošinot integrāciju ar citām VID pamatprocesu atbalsta sistēmām, ārējām sistēmām, nodrošinot datu apmaiņu ar citām dalībvalstīm un komersantu sistēmām.

2.

Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" projektā "Ekonomisko noziegumu novēršana un apkarošana robežšķērsošanas vietā "Terehova"" īstenoti uzlabojumi robežšķērsošanas vietās "Terehova" infrastruktūrā, veikta darbinieku apmācība un stiprināta kinoloģijas joma VID.

Projekta ietvaros:

- objektā Rēzeknē veikta garāžas ēkas demontāža un noslēgts būvdarbu līgums par būvniecības darbiem;
 - pabeigta suņu mācību teritorijas uzlabošana – piegādāta un uzstādīta šķēršļu josla Maskavas ielā 30, Rēzeknē;
 - veiksmīgi noorganizētas specializētas darba suņu mācības, izmantojot iegādāto aprīkojumu, kā arī izmantojot jauniegūtās zināšanas pieredzes apmaiņas/mācību laikā.
- Savukārt, lai stiprinātu tiesībsargāšanas iestāžu sadarbību ekonomisko noziegumu novēršanā un apkarošanā, ar programmas "Starptautiskā policijas sadarbība un noziedzības apkarošana" līdzfinansētā projekta "Tiesībsargājošo iestāžu sadarbības veicināšana ekonomisko noziegumu novēršanā un apkarošanā Latvijā" palīdzību VID izstrādā vienotu kriminālizlūkošanas datu apmaiņas sistēmu datu apmaiņai ar Valsts policiju. Vienotā datu apmaiņas sistēma ietvers datu digitālās analītikas instrumentu un digitālo atbalsta sistēmu, kas tiks savienota ar Valsts policijas datubāzi. Darbam ar sistēmu tiks sagatavoti informācijas analītiķi un īpašo uzdevumu eksperti.

Turpināta arī **Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plānā** noteikto VID pasākumu īstenošana:

- Pārrobežu sadarbību nodokļu jomā veicinošo digitālo pakalpojumu attīstība – VID attīsta datu apmaiņu ar ES dalībvalstīm moduļu tehnisko modernizāciju;
- Finanšu dokumentu aprites digitalizācija, izveidojot centralizētu finanšu dokumentu maiņvietu, – VID īsteno attaisnojuma dokumentu (e-rēķinu) elektroniskās aprites sistēmas ieviešanu Latvijā;
- Analītikas stiprināšana un datu pārvaldības attīstība nodokļu administrēšanas un muitas jomā – VID modernizē esošo VID analītisko risinājumu, izstrādā jaunu analīzes sistēmu un apmāca personālu;
- Muitas kontroles punktos skenēto attēlu attālināta un centralizēta analīze – VID paplašina Baltijas valstu kravu rentgena iekārtu attēlu apmaiņas sistēmas funkcionalitāti Latvijā (sasaistot to ar dzelzceļa kravu rentgena iekārtām), attīsta mākslīgā intelekta risinājumus un izveido rentgena attēlu analīzes platformu, stiprina Muitas laboratorijas kapacitāti un pilnveido saņemto pasta sūtījumu muitas kontroli.

2.5. Stratēģiskā prioritāte "Ilgspēja"

7. tabula

VID attīstības stratēģijas 2023.–2026. gadam snieguma rādītāju izpilde
2023. gadā

Sasniedzamais rezultāts	Snieguma rādītājs	Izpilde (2023)	Mērķa vērtība (2026)
Efektīvāka biroja telpu izmantošana	Vidējā biroju telpu platība uz vienu nodarbināto	9,4 m ²	8 m ²
Attīstīts videi draudzīgāks autoparks	Transportlīdzekļu, kas atbilst EURO 6 atgāzu emisiju standartam, īpatsvars no kopējā autoparka	60 %	70 %
Dokumentu pieejamība un glabāšana elektroniskā formā	Iestādē tikai elektroniski glabājamo dokumentu īpatsvars	56 %	70 %
Uzlabota informācijas un datu pieejamība sabiedrībai	VID e-indeks "Atvērto datu pieejamība" ⁹	–	71 %

Galvenie VID paveiktie darbi un ieguvumi ceļā uz mūsdienīgu un modernu darba vidi:

- 1) fiziskam birojam nepieciešams mazāk telpu – esam atteikušies no 1359 fiziskām darba vietām un no 12 189 kvadrātmetriem biroja telpu, tā ietaupot gandrīz 2 miljonus eiro;
- 2) IT risinājumi ļauj nodarbinātajiem pilnvērtīgi strādāt no mājām un brīvi izvēlēties, pie kura darba galda strādāt darbā;
- 3) telpās izveidota aktivitātēs balstīta darba vide – ir vieta klusam un koncentrētam darbam, telpas sarunām;
- 4) samazinām mūsu "ekoloģisko pēdu" – mazāk tērējam, uzlabojam vidi ietekmējošos faktoros transportlīdzekļu administrēšanas jomā, apzinātāk lietojam resursus ēkā:
 - elektroenerģijas patēriņa samazinājums – 2022.–2023. gada apkures sezonā tika patērētas 5578,04 MWh, kas ir par 11,08 % mazāk nekā 2021.–2022. gada apkures sezonā;
 - siltumenerģijas patēriņa samazinājums – 2022.–2023. gada apkures sezonā tika patērētas 5453,84 MWh, kas ir par 25,45 % mazāk nekā 2021.–2022. gada apkures sezonā;
 - degvielas iegādes samazinājums litros 2022.–2023. gadā ir par 8 % mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Tas panākts, turpinot autoparka atjaunošanas pasākumus, – par 14 % samazināts transportlīdzekļu skaits, kas vecāki par 10 gadiem un ar izmešu klasi *Euro 5* vai zemāku, un palielināts autoparks ar jaunākiem un ekonomiskākiem transportlīdzekļiem ar vismaz *Euro 6* izmešu klasi.

⁹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pasūtītā pētījuma "Valsts iestāžu un pašvaldību E-indeks" dati.

3. FINANŠU RESURSI

Saskaņā ar likumu "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" un finanšu ministra 2023. gada rīkojumiem VID 2023. gadā izlietoja budžetā piešķirtos finanšu līdzekļus atbilstoši apstiprinātajām pamatbudžeta programmu, apakšprogrammu, pasākumu resursu izdevumu segšanai (ieņēmumi) un plānoto izdevumu tāmēm un finansēšanas plāniem.

8. tabula

VID 2023. gada budžeta finansējums un tā izlietojums (eiro)

Nr. p. k.	Finansiālais rādītājs	2022. gadā (faktiskā izpilde)	2023. gadā	
			apstiprināts likumā un finanšu ministra rīkojumos	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	203 329 203	163 644 581	162 623 655
1.1.	dotācijas	199 038 325	161 259 772	160 878 788
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	286 001	323 439	344 482
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	3 719 444	1 806 878	1 150 080
1.4.	transferti	285 433	254 492	250 305
2.	Izdevumi (kopā)	203 645 425	164 497 314	162 711 034
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	188 249 730	139 232 582	138 737 992
2.1.1.	kārtējie izdevumi	121 363 405	136 377 282	136 058 827
2.1.2.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	63 892 006	1 768 808	1 766 457
2.1.3.	kārtējie maksājumi ES budžetā un starptautiskā sadarbība	1 737 685	908 808	669 718
2.1.4.	uzturēšanas izdevumu transferti	1 256 634	177 684	242 990
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	15 395 695	25 264 732	23 973 042

9. tabula

Programmu un apakšprogrammu īstenošanai piešķirtā finansējuma izlietojums 2023. gadā

Programma/apakšprogramma	2023. gadā izlietotais finansējums	
	tūkst. eiro	% no plānotā
33.00.00 programma "Valsts ieņēmumu un muitas politikas nodrošināšana"	150 884,3	99,7
62.09.00 apakšprogramma "Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana"	6131,7	100,0
67.07.00 apakšprogramma "Eiropas Kopienas iniciatīvas projekti"	12,7	55,1
70.07.00 apakšprogramma "Latvijas pārstāvju ceļa izdevumu kompensācija, dodoties uz ES Padomes darba grupu sanāksmēm un Padomes sanāksmēm"	24,9	100,0
70.24.00 apakšprogramma "Iekšējās drošības un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu un Finansiāla atbalsta instrumenta robežu pārvaldībai un vīzu politikai projektu un pasākumu īstenošana (2021–2027)"	44,6	89,2
71.07.00 apakšprogramma "Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumentu finansētie projekti"	2240,6	98,7
73.06.00 apakšprogramma "Eiropas Komisijas (kopā ar iesaistītajām dalībvalstīm) un tabakas ražotāju nolīgumu ietvaros piešķirtie finanšu līdzekļi"	236,3	31,4
73.07.00 apakšprogramma "Eiropas Kopienas finansētie projekti iekšējā tirgus uzlabošanai nodokļu un muitas sistēmā"	775,0	70,3
73.08.00 apakšprogramma "Valsts ieņēmumu dienesta īstenotie projekti finansiālo interešu aizsardzības jomā"	361,4	50,3
74.06.00 apakšprogramma "Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) projekti un pasākumi"	1943,3	92,5
99.00.00 programma "Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums"	56,3	99,9

2023. gadā **VID administrētie kopbudžeta ieņēmumi** ir 13,93 miljardi eiro, kas ir par 1,38 miljardiem eiro jeb 11,0 % vairāk nekā 2022. gadā. Ieņēmumu pieaugumu salīdzināmajos periodos nodrošināja darbaspēka nodokļu un PVN ieņēmumu pieaugums. 2023. gadā ieņēmumu plāns pārpildīts par 0,52 miljardiem eiro jeb 3,9 %, ko pozitīvi ietekmēja kā inflācija, tā arī nodarbināto vidējo darba ienākumu pieaugums. Nodokļu ieņēmumi 2023. gadā ir 13,20 miljardi eiro, kas ir par 1,18 miljardiem eiro jeb 9,8 % vairāk nekā 2022. gadā. Nodokļu ieņēmumu plāns pārpildīts par 0,38 miljardiem eiro jeb 2,9 %, ko galvenokārt nodrošināja IIN un UIN ieņēmumu apmērs. Savukārt nenodokļu ieņēmumi 2023. gadā ir 0,73 miljardi eiro, kas ir par 0,20 miljardiem eiro jeb 37,4 % vairāk nekā 2022. gadā. Šo ieņēmumu pieaugumu salīdzināmajos periodos galvenokārt nodrošināja ieņēmumu no dividendēm (ieņēmumu no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas) pieaugums par 0,15 miljardiem eiro jeb 68,1 %. Nenodokļu ieņēmumu plāns pārpildīts par 0,14 miljardiem eiro jeb 24,0 %, ko galvenokārt nodrošināja pārējo nenodokļu ieņēmumu apmērs, no kā 0,10 miljardi eiro jeb 82,5 % ir ieņēmumi no konfiscēto noziedzīgi iegūto līdzekļu realizācijas, ko budžetā ieskaita zvērināti tiesu izpildītāji, un ieņēmumi no budžeta iestāžu saņemto un iepriekšējos gados neizlietoto budžeta līdzekļu atmaksāšanas.

10. tabula

VID administrētie kopbudžeta ieņēmumi 2023. gadā,
salīdzinot ar 2023. gada plānu

Maksājuma veids	2023. gada ieņēmumu plāns (milj. eiro)	Ieņēmumi 2023. gadā (milj. eiro)	2023. gada ieņēmumu plāna izpilde	
			milj. eiro	%
Nodokļu ieņēmumi	12825,71	13201,86	376,15	102,9
UIN	402,00	544,81	142,81	135,5
PVN	3793,25	3879,51	86,27	102,3
Akcīzes nodoklis	1187,70	1154,77	-32,93	97,2
VSAOI	4768,19	4824,07	55,87	101,2
IIN	2357,80	2500,73	142,94	106,1
Dabas resursu nodoklis	60,40	61,86	1,46	102,4
Muitas nodoklis	85,80	56,89	-28,91	66,3
Azartspēļu un izložu nodoklis	41,37	46,43	5,05	112,2
Elektroenerģijas nodoklis	5,10	4,91	-0,19	96,4
Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	102,00	102,53	0,53	100,5
Uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis	22,10	25,34	3,24	114,7
Mikrouzņēmumu nodokļa ieņēmumu nesadalītā daļa		0,01		
Nenodokļu ieņēmumi	590,01	731,68	141,67	124,0
Valsts nodevas un kancelejas nodevas	198,50	216,09	17,60	108,9
Naudas sodi un sankcijas	34,41	39,78	5,37	115,6
Ieņēmumi no dividendēm (ieņēmumi no valsts (pašvaldību) kapitāla izmantošanas)	321,29	359,31	38,02	111,8
Patentmaksu nesadalītā daļa		0,02		
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	35,81	116,48	80,67	
Kopā	13415,72	13933,54	517,82	103,9

VID administrēto kopbudžeta maksājumu parāds 2024. gada 1. janvārī bija 862,33 milj. eiro, kas, salīdzinot ar 2023. gada 1. janvāri, ir samazinājies par 14,45 milj. eiro jeb 1,6 %.

VID administrēto kopbudžeta maksājumu parāds 2024. gada 1. janvārī, salīdzinot ar 2023. gada 1. janvārī, milj. eiro

Parāda veids	2023. gada 1. janvārī	2024. gada 1. janvārī	Izmaiņas milj. eiro %	
Parādu summa kopā, t.sk.:	876,78	862,33	-14,45	-1,6
- aktuālie parādi	479,76	545,30	65,54	13,7
- termiņa pagarinājumi	141,25	94,02	-47,23	-33,4
- apturētie parādi	255,77	223,01	-32,76	-12,8

2023. gadā kopumā VID ir piešķīris 10 744 nodokļu samaksas termiņa pagarinājumus par kopējo summu 135,41 milj. eiro.

2023. gadā VID bija piešķirts papildu finansējums šādu **prioritāro pasākumu īstenošanai**:

- "Finanšu ministrijas resora spēju stiprināšana, tajā skaitā Iepirkumu uzraudzības biroja, Valsts kases un VID NMPP kapacitātes stiprināšana un muitas infrastruktūras pilnveidošana īstenošanai" par 2 358 900 eiro;
- "Valsts ieņēmumu dienesta Maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas (MAIS) attīstība, tai skaitā normatīvo aktu izmaiņas" par 5 635 076 eiro;
- "Jauna risinājuma datu apmaiņai ar Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru izveide un Iepirkumu uzraudzības biroja publikāciju vadības sistēmas uzturēšana un pilnveidošana" par 1 386 122 eiro;
- "Valsts nekustamo īpašumu nomas maksas un apsaimniekošanas izdevumu pieauguma segšana" par 515 418 eiro;
- "Informācijas sistēmu pielāgojumi normatīvā regulējuma par diskvalificētajiem vadītājiem un pārrobežu reorganizāciju ieviešanai" par 95 046 eiro;
- "Pabalstu un kompensāciju nodrošinājuma palielināšana par dienestu ārvalstīs kvalitatīvai Latvijas nacionālo drošības un ekonomisko interešu aizstāvībai" par 50 087 eiro;
- "Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību" par 1 620 309 eiro.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

VID centrālajā ēkā Rīgā vairākkārt notika mediju brokastis:

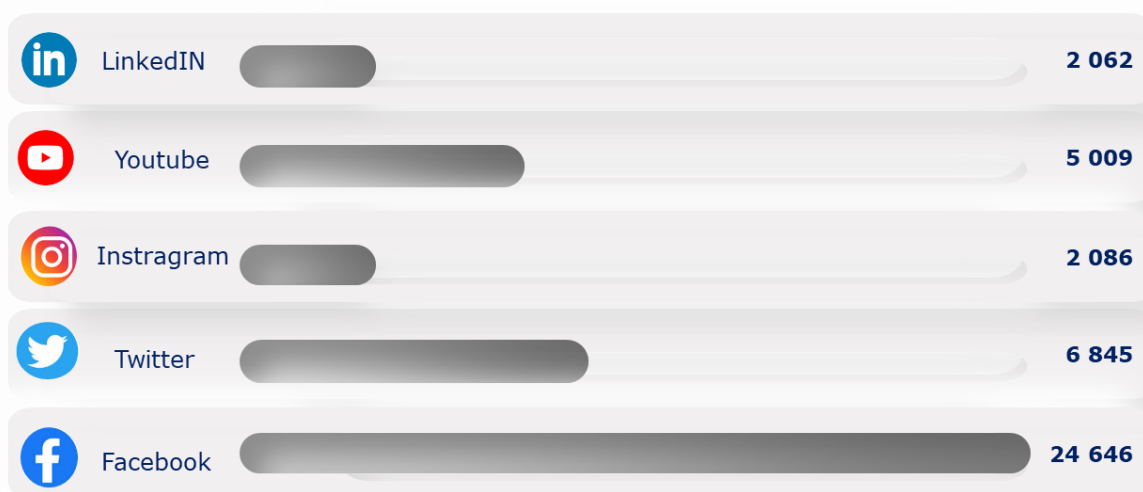
- 2023. gada 31. martā – lai dažādu plašsaziņas līdzekļu pārstāvjus iepazīstinātu ar VID darbības aktualitātēm un nākotnes plāniem;
- 2023. gada 13. septembrī – lai iepazīstinātu žurnālistus ar jaunāko VID ekspertu veikto pētījumu par nedeklarēto darba samaksu 2022. gadā. Tāpat žurnālisti tika informēti par VID darbības rezultātiem “aplokšņu algu” mazināšanas jomā un par sankciju uzraudzību uz ārējām robežām.

2023. gadā VID jau 25. gadu godināja Latvijas lielākos godprātīgos nodokļu maksātājus¹⁰. Kopumā 15 balvas pasniegtas lielākajiem darbaspēka nodokļu maksātājiem piecos Latvijas reģionos lielo, vidējo un mazo uzņēmumu grupā, kā arī izvēlētas vēl divas tematiskās speciālās balvas – “Lielākais nodokļu maksātājs Latvijā 2022. gadā” un “VID 30” balva, ko saņem uzņēmums, kas tāpat kā VID ir dibināts 1993. gadā un 2023. gadā svin savu 30. dzimšanas dienu.



Komunikācija sociālajos tīklos

Saziņai ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem VID aktīvi izmanto sociālos tīklus *Facebook*, *Twitter*, *Instagram* un *LinkedIn*, kā arī video koplietošanas platformu *YouTube*.

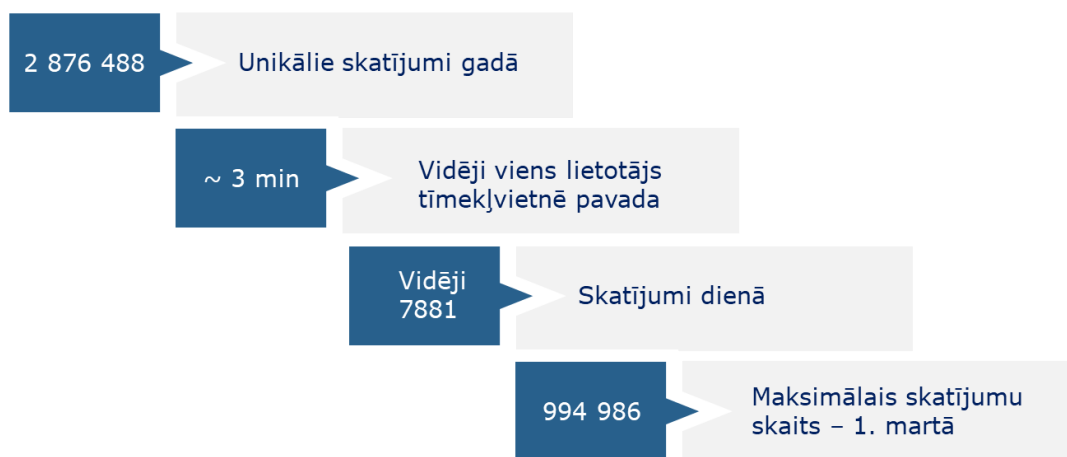


7. attēls. **VID sekotāju skaits sociālajos tīklos**

¹⁰ 2022. gada nodokļu maksātāju apbalvošanas nominācijas un izvērtēšanas kritēriji ir noteikti speciāli tam izstrādātā nolikumā, kas pieejams VID tīmekļvietnē [Nodokļu maksātāju gada balva | Valsts ieņēmumu dienests \(vid.gov.lv\)](https://vid.gov.lv).

VID tīmekļvietne

Iedzīvotājiem informācija par nodokļu un muitas jautājumiem pieejama mūsdienīgā un ērti lietojamā vietnē vienotajā valsts un pašvaldību iestāžu tīmekļvietņu platformā.



8. attēls. **VID tīmekļvietnes apmeklēšanas statistika 2023. gadā**

Informatīvi izglītojoši pasākumi klientiem

- organizēti 19 videosemināri, piemēram, "Kad pašnodarbinātajiem jāreģistrējas PVN maksātāju reģistrā", "Kā pareizi aizpildīt un iesniegt valsts amatpersonas deklarāciju?", "Kas jāņem vērā, iesniedzot gada pārskatus par 2022. gadu?", "Importa muitas deklarācijas aizpildīšana jaunā sistēmā", "Kas ir nodokļu kontrole un kā vienošanās līgums ar VID samazina maksājumus", "Kas jāzina, tirgojoties izbraukumā, internetā vai papildu tirdzniecības vietā" (visu semināru ieraksti un prezentācijas pēc to noslēguma ir brīvi pieejami jebkuram interesantam);
- sagatavoti un aktualizēti 257 metodiskie un informatīvie materiāli nodokļu jomā un 82 muitas jomā;
- izveidoti 145 uzskates materiāli un infografikas, kas izvietoti VID tīmekļvietnē un sociālajos tīklos;
- regulāri izsūtītas jaunumu vēstules gandrīz 7000 abonentiem par nodokļu un muitas tiesību praktiskas piemērošanas aktualitātēm, VID pakalpojumiem, kā arī semināriem;
- turpināta sadarbība ar Patentu valdi sabiedrības informēšanas iniciatīvas "Viltotā realitāte" īstenošanā, piedaloties kampaņas "Esi oriģināls – izvēlies oriģinālu!" realizēšanā;
- e-mācību kursa "NILLTPFN likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma izpildes prasības" gala pārbaudījumu ir nokārtojušas 440 personas;



- e-mācību kursa "Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma izpildes prasības" gala pārbaudījumu ir nokārtojušas 209 personas;
- e-mācību kursa "Klienta darījumu uzraudzības teorētiskie un praktiskie aspekti" gala pārbaudījumu ir nokārtojušas 245 personas;
- e-mācību kurss "Ziņošana par aizdomīgiem darījumiem" gala pārbaudījumu ir nokārtojušas 375 personas;
- publicēts jauns e-mācību kurss "Sankciju riska novērtēšana un uzraudzība", kura gala pārbaudījumu ir nokārtojušas 335 personas;
- iesaiste sarunu festivālā "LAMPA", Muitas pārvaldes vadītājam piedaloties diskusijā "Kā sankcijas ietekmē ikvienu no mums".



Skolēnu un jauniešu izglītošana un informēšana:

- skolu programmā "Dzīvei gatavs" VID lektori novadīja 34 vieslekcijas "Nodokļi" kopumā 869 skolēniem un 41 lekciju "Karjeras mugursoma" kopumā 931 skolēnam;
- "Ēnu dienas" ietvaros 69 skolēni viesojās pie 29 VID speciālistiem visā Latvijā;
- VID uzņēma kopumā 12 mācību ekskursijas, t. sk. divos MKP – Daugavpils preču stacijas MKP un Ventspils ostas MKP. Tajās piedalījās kopumā 270 skolēni un studenti. Mācību ekskursiju ietvaros VID speciālisti sniedz jauniešiem padziļinātas lekcijas par tēmām, kas ir būtiskas jauniešu izvēlētajai profesijai, iepazīstina ar muitas darbu;
- VID muitas amatpersonas tikās ar 25 jauniešiem vasaras nometnē "Jaunais izmeklētājs";
- muitas kinologi ar darba suņiem piedalījās 23 izglītojošos pasākumos skolēniem un studentiem;
- dalība kampaņas "Esi oriģināls – izvēlies oriģinālu!" atklāšanas pasākumā Rīgas Mākslas un mediju tehnikumā;
- sadarbībā ar Finanšu ministriju dalība "JA Latvia" rīkotajā konferencē jauniešiem "Apsteidz nākotni. #Uzdrīksties Uzvarēt" (muitas stands).



Sabiedrības līdzdalība

Lai uzlabotu dialogu ar uzņēmēju biedrībām un asociācijām, nevalstiskajām organizācijām un citām ieinteresētajām pusēm, kā arī kopīgi risinātu dažādus nodokļu administrēšanas un muitas jomas jautājumus, darbojas četras VID konsultatīvās padomes. 2023. gadā kopumā notika četras VID konsultatīvo padomju sēdes:

- viena Attīstības konsultatīvās padomes sēde, kurā tika izskatīta VID attīstības stratēģijas 2020.–2022. gadam izpilde, jaunā VID attīstības stratēģija 2023.–2026. gadam un stratēģiski nozīmīgu nodokļu administrēšanas un muitas jautājumu izvirzīšana, kas būtu skatāmi VID attīstības konsultatīvajā padomē turpmākajā periodā;
- divas Akcīzes konsultatīvās padomes sēdes, kurās tika izskatīti aktuālie jautājumi akcīzes preču aprītē, akcīzes nodokļa ieņēmumu tendences, izmaiņas normatīvajos aktos;
- viena Muitas un uzņēmēju konsultatīvās padomes sēde, kurā tika izskatīti aktuālie jautājumi muitas jomā, tai skaitā par sankciju piemērošanu, muitas informācijas sistēmu aktualitātes, informācija par izmaiņām eksporta muitas procedūras piemērošanas normatīvajā regulējumā.

Lai kopīgi cīnītos pret izvairīšanos no nodokļu nomaksas un “aplokšņu algām”, veicinātu godīgas konkurences apstākļus, kā arī ieinteresētu pašus komersantus izrādīt iniciatīvu un izpratni sakārtot savas nozares nodokļu saistību izpildes jautājumus, VID slēdz vienošanās līgumus ar nozaru asociācijām par sadarbību. Kopumā līdz 2023. gada 31. decembrim ir noslēgti **vienošanās līgumi par sadarbību ar 31 biedrību un nozaru asociāciju**. 2023. gadā tika atjaunots sadarbības līgums ar biedrību “Latvijas Profesionālās uzkopšanas un apsaimniekošanas asociācija” (LPUAA).

2023. gadā veiktā pētījuma rezultātā noskaidrots, ka nozaru asociāciju apmierinātības vērtējums par sadarbību ar VID (10 ballu skalā) ir 7,25 balles.

5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Lai mērķtiecīgi turpinātu īstenot VID attīstības stratēģijā 2023.–2026. gadam ietvertās stratēģiskās iniciatīvas, kas vērstas uz nodokļu saistību labprātīgas izpildes veicināšanu, 2024. gadā noteiktas šādas prioritātes:

- 1) Nodrošināt reitinga kopējo novērtējumu (katra konkrētā uzņēmuma reitinga burts) VID publicējamo datu bāzē.
- 2) Pilnveidot mobilo platformu autentificētiem lietotājiem ar iespēju pielāgot to klienta vēlmēm un sniegt izvēles iespējas.
- 3) Ieviest mākslīgā intelekta un mašīnmācīšanās tehnoloģiju elementus, nodrošinot cilvēkcentrētus pakalpojumus sabiedrībai.
- 4) Turpināt 2023. gadā uzsāktu VID reorganizāciju, paredzot atdalīt NMPP kā autonomu iestādi Finanšu ministrijas padotībā un Iekšējās drošības pārvaldi, tās izmeklēšanas un operatīvās darbības nododot Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam.
- 5) Turpināt koncepta “Cilvēks pirmajā vietā” īstenošanu.
- 6) Turpināt attīstīt muitas risku analīzi sankciju ievērošanas kontrolei.
- 7) Turpināt uzturēt “nulles tolerances” principu cīņā pret koruptīviem gadījumiem un īstenot efektīvu pretkorupcijas politiku.



www.vid.gov.lv



Talejas iela 1,
Rīga, LV - 1978



+371 67120000



EDS "Sarakste ar VID"



@vidgovlv



@vid_gov



@vid_gov



/valsts-ienemumu-dienests



/vidkomunikacija